

Restaurátorský průzkum a návrh na restaurování 58 / 2007

Předmět

Vitraje z oken kostela Nanebevzetí Panny Marie v Mostě, které jsou po demontáži uskladněny v Zaječicích. Podle dostupných informací mělo být 53 nebo 54 beden. Při prohlídce skladu v Zaječicích ve dnech 5. a 19.12.2007 bylo evidováno pouze 52 beden, které byly postupně všechny otevřeny a jednotlivé pláty, případně fragmenty vybaleny. Po prohlídce, provedení inventarizace a pořízení orientační fotodokumentace jednotlivých ornamentů a figur světců byly pláty vráceny do beden a ponechány na původním místě.

Systém a označení jednotlivých beden a plátů není znám, je pouze převzat a jediným orientačním bodem byly rozměry plátů, z kterých bylo možné odvodit rozměry celých oken. V bednách jsou pláty z velkých oken horní fronty a menších oken z kaplí. Velká okna jsou provedena různým geometrickým vzorem z barevných strukturálních skel, v borduře s malovanými pásky provedenými sklářskou vypalovací barvou. Menší okna jsou trojdílná, většinou ve středním poli s figurou světce a po stranách s malovaným rostlinným ornamentem nebo malovanými šestihrany z čirého strukturálního skla.

Současný stav prosklení

- a)** trojdílná okna horní fronty 20 ks rozměr cca 150 x 1000 cm
čtyřdílné okno 1 ks rozměr cca 200 x 1000 cm

Z uvedených rozměrů vyplývá, že jedno trojdílné okno má 27 pravoúhlých obdélníkových plátů o rozměrech cca 50 x 85 cm, tři pláty zakončené půlkruhem nebo lomeným obloukem, ale také gotickým trojlístkem, případně oblouky s výřezy pro zakončení kamenných žeber. Každé okno má tedy 30 plátů hlavní plochy a různě tvarované pláty kružeb. V příloze, kde je foto ornamentu a fragmentů plátů z kružby je soupis plátů, které bedna obsahuje. Zde je nutné konstatovat, že naprostá většina plátů z kružeb chybí, stejně tak chybí řada plátů hlavní plochy prosklení. Sklo ve všech plátech je silně znečištěné, mnoho skel je popraskaných, rozbitých nebo úplně chybí. Také většina skel bordur je značně poškozená, včetně sklomalby, která je místy vymizelá. V některých bednách, jejichž rozměr je totožný, jsou pláty řezem upraveny tak, aby se „do bedny vešly“. Olověný profil je potrháný, narušený a deformovaný. V několika bednách jsou samostatně svázané zavětrovací výztuhy a klínky pro uchycení krycích želez.

Po evidenci obsahu všech beden je pravděpodobné, že většina plátů čtyřdílného okna z průčelí kostela se nedochovala.

Celkově lze konstatovat, že prosklení je značně poškozené až v desolátním stavu a vyžaduje generální rekonstrukci a kompletní restaurování.

- b)** trojdílná okna z kaplí 17 ks rozměr cca 150 x 210 cm

Tato menší okna jsou až na jedno celá provedena figurální nebo ornamentální sklomalbou sklářskými vypalovacími barvami. Osm oken má ve střední části figuru světce a po stranách jsou šestihrany, které jsou ale také v celé ploše pojednány sklomalbou, tupováním, které směrem do středu každého šestihranu mizí. Současný stav jednotlivých plátů prosklení menších oken je ve své podstatě a v rozsahu shodný se stavem plátů oken z horní fronty. Řada skel je popraskaných nebo zlomených, některá poškození nejsou vzhledem ke znečištění ani z fotodokumentace jasně patrná.

- Osm trojdílných oken má ve střední části figuru a po stranách šestihrany.
- Jedno okno je provedeno z ručně foukaný bučen.
- Čtyři okna jsou s malovaným stylizovaným rostlinným ornamentem.
- Jedno okno je ornamentální s údaji o donátorovi.
- Jedno okno má figury tří světců (ST. IOSEFUS, ST. IOHANNA, ST. FRANCISKUS).
- Jedno okno má ve střední části světce, po stranách ornament, v horní části s anděly.
- Poslední okno má ve středu P. Marii, po stranách realistické portréty donátorů.
- Asi 10 ks plátů z kružeb úplně chybí.

Skutečný stav a poškození sklomalby bude možné posoudit až po šetrném očištění jednotlivých skel v ateliéru.

Prosklení kolika oken bylo demontováno, není známo, není tedy známo ani to, kolik oken chybí.

Návrh na restaurování - postup práce

- Provést fotodokumentaci současného stavu vitrají a jednotlivých plátů po převozu do ateliéru.
- Zajistit zafixování plátů před transportem.
- Určit, ve kterých oknech budou jednotlivé restaurované vitraje osazeny.
- Zaměřit konkrétní okenní otvory a zhotovit šablony plátů v kružbách.
- Vyhodnotit stav jednotlivých plátů a zvolit odpovídající postup a rozsah restaurování.
- Rozebrat pláty ze starého a dožilého olověného profilu.
- Jednotlivá skla po opakovaném odmočení šetrně omýt, očistit a osušit.
- Zhotovit šablony rozbitých a chybějících skel nebo jejich částí.
- Nařezat chybějící části z nového skla odpovídajícího charakteru a odstínu.
- Provést sklomalbu sklářskými vypalovacími barvami na nových kusech skla.
- Retušovat zoxidovanou, případně opadanou sklomalbu sklářskými vypalovacími barvami.
- Vypálit sklomalbu ve sklářské vypalovací peci.
- Zkompletovat jednotlivé pláty.
- Připravit nový olověný profil - lití a tažení olova.
- Pláty založit (případně dle šablon) do nového olověného profilu a oboustranně pocínovat.
- Vyčistit pláty po cínování dřevěnými pilinami.
- Ošetřit výztužná železa, zprovoznit ventilace.
- Zhotovit nové ochranné sítě s členěním odpovídajícím celkovému dělení prosklení.
- Přicínovat výztuhy a osadit jednotlivé pláty prosklení na původní místo včetně zatmelení.
- Osadit vnější ochranné sítě.

V Praze 27.12.2007

Příloha : orientační fotodokumentace a evidence dochovaných částí prosklení

